



## Kúria végzése

**Az ügy száma:** Bhar.III.654/2024/9.

**A határozat szintje:** harmadfok

**A tanács tagjai:** Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke  
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró  
Molnár Ferencné dr., bíró  
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró  
Dr. Varga Eszter, bíró

**Az eljárás helye:** Budapest

**Az eljárás formája:** nyilvános ülés

**Az ülés napja:** 2024. november 26. és 2024. december 3.

**Az ügy tárgya:** a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni  
bűncselekmény büntette és más bűncselekmények

**Terhelt(ek):** vádlott

**Első fok:** Fővárosi Törvényszék, 15.B.200/2020/101.,  
ítélet, tárgyalás, 2023. január 30.

**Másodfok:** Fővárosi Ítéltábla, 3.Bf.114/2023/10.,  
ítélet, nyilvános ülés, 2024. február 22.

**A fellebbezés előterjesztője:** a vádlott és védője  
a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

**A fellebbezés iránya:** a vádlott javára  
a vádlott terhére

## Rendelkező rész

A választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott ellen folyamatban lévő büntetőügyben az ügyészség, valamint a vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítéletét helybenhagyja.

## Indokolás

### I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2023. január 30. napján meghozott 15.B.200/2020/101. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény büntettségében [Btk. 350. § (1) bekezdés e) pont] és garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 300 napi tétel, napi tételenként 3.000 forint, így összesen 900.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Ellenben az ellene testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. február 22. napján kihirdetett 3.Bf.114/2023/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a vádlottat bűnösnek mondta ki testi sértés büntettségében is [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés]. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

### II.

[3] A másodfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője az ellentétes döntéssel szemben felmentés, a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség pedig a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést.

[4] A vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában rögzítette, hogy a vádlott a terhére rótt mindhárom bűncselekmény elkövetését tagadja, a védelem álláspontja szerint a bűncselekmények elkövetésében nem bűnös, így teljes körű felmentésének van helye.

[5] A testi sértés büntettségével összefüggésben egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításaival. Kifejtette, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás, különösen a szakértői vélemény és a videofelvétel alapján ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy a sértett sérülése akkor, és csak akkor keletkezhetett, és a sérülést csak a vádlott okozhatta.

[6] Álláspontja szerint a vádlott cselekménye, és annak következményeként a sértett sérülésének megítélése orvosszakértői kérdés.

[7] Az orvosszakértő nyilatkozatai alapján nem lehet ítéleti bizonyossággal kijelenteni, hogy a vádlott egyetlen kaszáló mozdulata, majd a sértett esése eredményezhetett-e súlyos sérülést. A szakértő tulajdonképpen kizárta, de legalábbis erőteljesen megkérdőjelezte azt, hogy a súlyos eredménnyel járó sérülés a vádlott mozdulata, illetve az annak következtében történő földre huppanás következményeként történhetett. Ekként a földre huppanás és a súlyos sérülés kialakulása között kétséget kizáróan nem állapítható meg az okozati összefüggés, amely egyértelműen szakkérdés, így nem képezheti bírói mérlegelés tárgyát.

[8] Elsődlegesen a vádlott felmentését indítványozta, másodlagosan pedig azt, hogy amennyiben a Kúria a vádlottat felfüggesztett szabadságvesztésre ítéli, részesítse őt előzetes mentesítésben.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a büntetés súlyosítása érdekében bejelentett fellebbezést azzal indokolta, hogy a vádlottal szemben már az elsőfokú bíróság is igen méltányos büntetést szabott ki, amelyet az ítéletábra annak ellenére hagyott változatlanul, hogy a vádlott büntetőjogi felelősségét testi sértés büntetében is megállapította. Ezzel figyelmen kívül hagyta a vádlott magatartásának országgyűlési képviselőhöz méltatlan, provokatív jellegét, azt, hogy cselekménye megbotránkoztatta a széles közvéleményt, a testi sértés büntetével összefüggésben azt, hogy a sértett lábának kihúzása egyenes szándékkal történt, és az okozott sérülés hosszabb időn belül gyógyult, továbbá azt, hogy a bíróság a vádlottat korrupciós jellegű bűncselekményben is elmarasztalta. Álláspontja szerint vele szemben a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés is méltányos, ugyanakkor szükséges a büntetés céljának eléréséhez.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.991/2020/32. számú átiratában a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezését fenntartotta, ugyanakkor a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta.

[11] Álláspontja szerint az első- és a másodfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával, feltétlen hatályon kívül helyezési okot képező eljárási szabálysértés nélkül folytatta le az eljárást.

[12] Az eljáró bíróságok helyesen foglaltak állást akként, hogy nincs törvényes alapja annak, hogy ugyanazon ténybeli alapon a bíróság az időközben újabb országgyűlési képviselői mandátumot szerzett vádlott ügyében újabb megkereséssel éljen az Országgyűlés felé.

[13] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság helyesen minősítette részben megalapozatlannak az elsőfokú ítéletet, és mindenben a törvény szerint járt el akkor is, amikor a tényállás korrekciója során az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján részben eltérő tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás részbeni megalapozatlanságát kiküszöbölte, amely immár hiánytalan, teljeskörűen felderített, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, így a harmadfokú eljárásban is irányadó.

[14] Álláspontja szerint a testi sértéssel összefüggő ellentétes döntés tekintetében a másodfokú bíróság helyes következtetést vont arra, hogy a vádlott magatartásának egészére a tudatosság volt a jellemző, a biztonsági őr lábának kirántásával a célja nem az volt, hogy megkapaszkodjon, hanem, hogy a biztonsági őr az egyensúlyát veszítse el és zuhanjon a földre. A vádlottnak számolnia kellett azzal, hogy a nagy termetű, hanyatt eső sértett az esés következtében sérülést szenvedhet, így az eredményre az eshetőleges szándéka terjedt ki.

[15] Kifejtette, hogy az eljáró bíróságok nem tévedtek, amikor a vádlott 1. tényállási pontban írt cselekményét garázdaság vétségének, a 3. tényállási pontban írt cselekményét a választás rendje elleni büntettnék minősítették.

[16] Ugyanakkor indokai szerint a kiszabott büntetés törvénysértően enyhe. E körben utalt rá, hogy az eljáró bíróságok nagyobb részt helyesen ismerték fel a büntetés kiszabása körében értékelendő körülményeket, azonban a súlyosító körülmények nyomatakát nem helytállóan értékelték.

[17] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezésében részletezett súlyosító körülményekre utalva akként foglalt állást, hogy a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés az, amely a vádlottat és a hozzá hasonló helyzetben lévő más személyeket az ilyen bűncselekmények elkövetésétől visszatartja.

[18] Hivatkozott rá, hogy az országgyűlési képviselőként havi 1.400.000 forintos jövedelemmel rendelkező vádlott esetében az egy napi tétel összegének az elkövetéskor hatályos törvény szerinti minimumhoz közelítő meghatározása önmagában is törvénysértő.

[19] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét akként változtassa meg, hogy a vádlottat halmazati büntetésül börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélje, amelynek végrehajtását próbaidőre függessze fel, egyben részesítse a vádlottat előzetes mentesítésben.

### III.

[20] A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 620. § (1) bekezdés zárófordulata szerint nyilvános ülésen bírálta el.

[21] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a fellebbezés írásbeli indokolásában írtakkal egyezően szólalt fel.

[22] Kiemelte, hogy indokolt és helyes volt az ítéletábra tényállást javító tevékenysége, amelyről magas színvonalon, meggyőzően adott számot. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével megállapított tényállás megalapozatlanságát kiküszöbölte, amely ekként a harmadfokú eljárásban is irányadó.

[23] Az ítéletábra helyes következtetést vont arra, hogy a vádlott elkövette a testi sértés büntettét. Rámutatott, hogy a vádlotti magatartássorozat egészére a tudatosság volt a jellemző, a célja nem az volt, hogy megkapaszkodjon, hanem az, hogy a biztonsági őr veszítse el az egyensúlyát, és zuhanjon a földre. Ennek során számolnia kellett azzal, hogy a nagy termetű, hanyatt eső biztonsági őr az esés következtében sérülést szenvedhet, így az eredményre az eshetőlegesen szándéka kiterjedt. Utalt rá, hogy a védelem valójában az eljáró bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadja az arra való hivatkozással, hogy a vádlott cselekménye és a bekövetkezett eredmény között nincs okozati összefüggés.

[24] Az 1. és 3. tényállási pontban írt cselekményekkel összefüggésben akként foglalt állást, hogy azok minősítése a törvénynek megfelelő, a vádlott felmentésének e körben sincs helye.

[25] A vádlottal szemben kiszabott büntetést eltúlzottan enyhének tartotta, mely annak a következménye, hogy az ítéletábra nem a súlyuknak megfelelően értékelte az enyhítő és súlyosító körülményeket.

[26] A vádlott terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlya nem jelentős, az elkövetés óta eltelt időmúlás és a választás rendje elleni bűncselekmény során tanúsított befolyásolásra törekvés eredménytelensége valóban enyhítő körülményként vehetők figyelembe.

[27] Ezzel szemben nyomatékos súlyosító körülmény, hogy a vádlott a terhére rótt cselekményeket országgyűlési képviselőként követte el. Garázda magatartása a széles nyilvánosság számára megismerhetővé vált, amely ezáltal a választott képviselők iránti közbizalom rombolására is alkalmas volt. Súlyosító körülmény az ügyben a többszörös halmazat, a súlyos testi sértéssel okozott sérülésnek a nyolc napot lényegesen meghaladó, 12 hetes gyógytartama, valamint a választás rendje elleni büntettnék a korrupciós jellegű elkövetése.

[28] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Ítéletábra ítéletét változtassa meg akként, hogy a vádlottat ítélje börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, melynek végrehajtását próbaidőre függessze fel, és részesítse őt előzetes mentesítésben.

[29] A vádlott védője a perbeszédében rögzítette, hogy a mentelmi joggal összefüggésben kifejtett ügyészségi és bírósági álláspont számára elfogadható, attól eltérő álláspontot a továbbiakban nem kíván képviselni.

[30] Utalt rá, hogy az első két tényállási pont részben összekapcsolódik, mind a garázdaság, mind a testi sértés tekintetében egy eseménysorról van szó.

[31] Kiemelte, hogy a vádlott országgyűlési képviselőként hivatalos munkáját végezve járt el, nem érdeklődésből ment a székházhoz, hanem a társaival együtt beszélni szeretett volna a vezérigazgatóval, és egy petíciót akartak neki átadni.

[32] Hivatalos személyként a vádlott fokozott büntetőjogi védelem alatt állt.

[33] Ezzel szemben az örök nem jártak el törvényesen, amikor a vádlottat nem engedték továbbmenni az épületben annak érdekében, hogy találkozhasson a vezérigazgatóval, és őt fizikálisan akadályozták a továbbjutásban.

[34] A vádlott nem vesztette el hivatalos személyi mivoltát azzal, hogy egy olyan megalázó helyzetbe került, hogy öten-hatan ültek rajta. A biztonsági őrség akkor járt volna el törvényesen, ha a rájuk vonatkozó jogszabály szerint a vádlottat felszólítják a cselekmény abbahagyására, igazoltatják, és a rendőrség kiérkezéséig visszatartják.

[35] Erre minden lehetőség adott volt, hiszen az épület körül jelentős rendőri erőket vontak össze. A rendőrség helyszíni vezetője tisztában volt azzal, hogy mi zajlik az épületben. Amennyiben a biztonsági őrség vagy bárki az intézmény vezetői közül úgy ítélte volna meg a helyzetet, hogy valamilyen bűncselekmény történt, akkor már csak a biztonsági őrség hatáskörének limitje miatt is azonnal intézkednie kellett volna afelől, hogy a rendőrség a törvénysértést, esetleg a bűncselekmény elkövetését szüntesse meg.

[36] Ilyen rendőri intézkedés pedig többszöri kérés ellenére nem történt.

[37] Az első és a másodfokon eljáró bíróság egyezően foglalt állást abban, hogy a vádlott túllépte a rá vonatkozó törvényi kereteket. Ezzel szemben, ha engedték volna eljutni a vezérigazgató irodája vagy valamelyik stúdió irányába, ez semmiképpen nem eredményezte volna az intézmény rendeltetésszerű működésének aránytalan sérelmét.

[38] A rendeltetésszerű működés megzavarása lett volna az, amely a törvénysértést vagy a vádlott hatáskörének a túllépését eredményezte volna.

[39] Ezért álláspontja szerint az 1. tényállási pont esetében a helyes tényállás alapján mind az első-, mind a másodfokú bíróság helytelenül alkalmazta a jogszabályt, így a vádlott felmentésének van helye.

[40] A 2. tényállási pont tekintetében kifejtette, hogy a vádlott a földön fekvévédekezett, pár másodpercig ültek a hátán, és ez a rendelkezésre álló kamerafelvételen is jól látható. Ahogy feküdt a földön, 4-6 személy megpróbálta őt arrébb vinni, kivinni, kivezetni az épületből, amelynek ő ellenállt, de ez az ellenállás a vádlott részéről jogszerű volt.

[41] Kétségtelen, hogy egyfajta tudatosság jellemezte a vádlott egész tevékenységét, de ez abban jelent meg, hogy a céljait elérve találkozni tudjon a vezérigazgatóval, illetve, hogy a saját telefonjával készített felvétellel a közvélemény felé is tudassa, hogy mit csinál, és hogyan jár el.

[42] A védő szerint azonban a vádlottnak nem állt szándékában semmilyen törvénysértést elkövetni, különösen bármelyik biztonsági őrt bántalmazni, vagy akár tetteleges becsületsértést elkövetni.

[43] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy ösztönszerű mozdulat volt, amikor a földön fekvő vádlott ki szeretett volna szabadulni az őt lefogó személyektől.

[44] A fellebbezése írásbeli indokolásában írtakkal egyezően kiemelte a szakértő azon megállapítását, hogy kérdéses, hogy a sértett sérülése jelen eseményhez lenne köthető.

[45] Álláspontja szerint ítéleti bizonyossággal nem lehet megállapítani, hogy egyenes összefüggés van a sértett sérülése és a vádlott egyetlen kaszáló mozdulata között. Ezért kérte, hogy a Kúria e vádpont alól is mentse fel a vádlottat.

[46] Ugyanezt indítványozta a 3. tényállási pontban írt cselekménnyel kapcsolatban is.

[47] Kifejtette, hogy a néhai 2. számú tanú vallomását a bizonyítékok köréből ki kell rekeszteni, mert több tekintetben is valótlan állított, mindenekelőtt azzal, hogy nem ő készítette a felvételt, azonban ezt a kirendelt hangmérnök szakértő véleménye egyértelműen cáfolja.

[48] Álláspontja szerint a néhai 2. számú tanú tudatosan készült a hangfelvétel rögzítésére és felhasználására, hiszen amikor a felvétel történt, már nagyjából lehetett tudni, hogy kicsi a támogatottsága, a jelöltként történő indulása nem esélyes. Valójában azt szeretne volna elérni, hogy a vádlott megtegye neki azt a szívességet, hogy az utóbb terhére rótt bűncselekményt valamilyen módon megvalósítsa.

[49] Kifejtette, hogy az egy órát meghaladó beszélgetésből egyetlen mondat képezhette a vád tárgyát, amely azonban részben egy állítás vagy véleménynyilvánítás, részben pedig egy kérdés.

[50] Ha a vádlott törvénysértő módon, anyagi juttatással próbálta volna rávenni a néhai 2. számú tanút a visszalépésre, akkor ezt ennél konkrétabban és részletesebben mondta volna, hiszen nem tudta, hogy készül egy hangfelvétel.

[51] Utalt rá, hogy egyfordulós választási rendszer van, így a jelöltek indulásakor valamilyen szintű egyeztetésre elengedhetetlenül szükség van. Nem törvénysértő, ha a politikusok egymás között beszélnek, egyeztetnek.

[52] Álláspontja szerint a cselekmény akkor tényállásszerű, ha az elkövető a választás során arra jogosultat a választásban anyagi juttatással befolyásolni törekszik.

[53] Az „anyagi juttatással befolyásolni törekszik” fordulat helyes értelmezése szerint befejezett kell, hogy legyen, vagyis az anyagi juttatást ténylegesen juttatni kell, át kell adni.

[54] Ezzel szemben helytelennek, a törvényesség elvét sértő, kiterjesztő értelmezésnek tartotta az eljáró bíróság álláspontját, mely szerint már az anyagi juttatás ígérete is megvalósítja a törvényi tényállást.

[55] Mindezekre figyelemmel elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria mindhárom tényállási ponttal kapcsolatban mentse fel a vádlottat, másodlagosan pedig azt, hogy a büntetés kiszabása során enyhítő körülményként vegye figyelembe a jelentős időmúlást, a vádlott büntetlen előéletét, kiemelkedő közéleti tevékenységét, és azt, hogy a választók bizalmát töretlenül élvezzi.

[56] A Legfőbb Ügyészség képviselője a viszontválaszában utalt arra, hogy ellentétes döntés hiányában az 1. és 3. tényállási pont vonatkozásában a felülbírálat terjedelme korlátozott, a harmadfokú bíróság kötve van a megállapított tényálláshoz.

[57] A vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában kijelentette, hogy semmilyen bűncselekményt nem volt szándékában elkövetni, és nem is tett ilyet.

[58] Álláspontja szerint az immár hat éve folyó eljárást nem csak a jogi, hanem a politikai körülmények is jelentősen befolyásolják, hiszen a választóktól kapott felhatalmazást a véleményének kinyilvánítására, amelyet a kormánypárt jogi eszközökkel kíván ellehetetleníteni.

[59] Valójában tüske e rendszer körme alatt, mert számos alkalommal felhívta a figyelmet arra, hogy mi az, amit rosszul csinálnak. Mivel több, mint harmincezer ember a megválasztással felhatalmazta arra, hogy képviselje a véleményét, ezért jogos és indokolt is, hogy ezt megteszi.

[60] Politikai indíttatású félremagyarázás az a kísérlet, aminek az ellenzéki egyeztetési folyamatot az ügyészség beállítja, amely nem csak a közelmúltnak és a jelennek, hanem egyidejűleg a jövőnek is szól az ebből következő fenyegetettség miatt.

[61] Ha ugyanis a politikai centrális erőterrel szemben induló pártok vagy pártszövetségek nem egyeztetnek, akkor eleve vesztesre vannak ítélve. Ha egyeztetnek, olyan helyzet állhat elő, hogy az egyeztetésbe belemagyarázott szöveggel vádat emelnek. Ez pedig fenyegetettség, amit a hatalom fenn akar tartani.

[62] Sérelemzte, hogy az ezt alátámasztó tanúkat az eljárás során nem hallgatta meg a bíróság.

[63] Hivatkozott arra, hogy a néhai 2. számú tanúnak semmilyen személyes költsége nem keletkezhetett, a választási törvény biztosított számára megfelelő finanszírozást. Éppen ezért a vád politikai koncepcióssá jellegű, a néhai 2. számú tanú pedig valójában a befektetése és a jogtalan előnyszerzés érdekében indította el az eljárást.

[64] A székházban történt eseményekkel kapcsolatban kijelentette, hogy az ott dolgozókat nem félemlítették meg, ők maguk mentek oda hozzá, egyetlen ember sem volt, aki megijedt volna.

[65] Álláspontja szerint sérülés nem történt. Nem állapítható meg, hogy akár előtte, akár az egyébként a sértett által kezdeményezett dulakodás közepette keletkezett volna a sértett sérülése, az azonban igen, hogy utána több biztonsági őr megpihent rajta.

[66] Hivatkozott rá, hogy ösztönösen cselekedett és pusztán védekezett, a biztonsági őrök voltak azok, akik kifejezetten kiprovokálták azt a helyzetet, hogy védekeznie kelljen.

#### IV.

[67] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, valamint a vádlott és védőjének fellebbezése egyaránt nem alapos.

[68] A másodfellebbezés alapján harmadfokú eljárásnak van helye. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban – a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül – biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén biztosítja.

[69] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslat terjedelmének korlátozottsága kihat a felülbírálat terjedelmére, és maga után vonja a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül.

[70] A Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdése – a (2a) bekezdésben írt korlátok között – meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdése pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.

[71] A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezések alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak.

[72] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bíróságéval ellentétes.

[73] A Be. 615. § (2) bekezdés a) pont első fordulata értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett.

[74] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállás 3. pontjában rögzített cselekmény miatt a vádlottat választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény büntette [Btk. 350. § (1) bekezdés], míg a tényállás 1. pontjában írt cselekmény alapján garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] miatt ítélte el. Ugyanakkor a tényállás 2. pontjában rögzített cselekmény miatt a vádlottat az ellene testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette.

[75] Ezzel szemben a másodfokú bíróság a tényállás 2. pontjában rögzített cselekmény miatt a vádlott büntetőjogi felelősségét testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] is megállapította.

[76] E bűncselekmény, a testi sértés büntette vonatkozásában a másodfokú bíróság döntése ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletével.

[77] Ekként lehetőség nyílt az ellentétet, illetve eltérést engedő új eljárási fokra.

[78] Az ellentétes rendelkezés, mint a másodfellebbezés törvényi okának rendeltetése az, hogy lehetőség nyíljon az ellentétet, illetve eltérést eldöntő új eljárási fokra.

[79] Nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.

[80] Utóbbiról rendelkezik a Be. 615. § (3) bekezdése, ami a másodfellebbezés törvényi joga, s ehhez kötődik a felülbírálat Be. 618. § szerinti szabályozása.

[81] Ennek lényege, hogy az ellentétes döntés elengedhetetlen, de nem eleve, feltétlen (hivatalból), hanem csak akkor jelent harmadfokú eljárásra jogot, ha az ilyen, avagy azzal összefüggő rendelkezést a jogosult sérelmezi. Tehát nem automatikusan van helye harmadfokú eljárásnak, hanem csak akkor, ha a jogosult (Be. 616. §) a törvény adta jogával élve, valamely törvényi okból sérelmezi a másodfokú határozatot.

[82] Jelen ügyben a másodfellebbezés törvényi jogával az ügyészség, illetve a vádlott és védője egyaránt élt.

[83] Az ügyészség fellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, a büntetés súlyosítására irányult, míg a vádlott és védőjének másodfellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontján alapult, az ellentétes döntést is sérelmezve a vádlott felmentését célozta. Ebből következően a felülbírálat a tényállás 2. pontjában írt cselekmény, a testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] vonatkozásában – és kizárólag ezen tényállást érintően – teljeskörű. Ez jelenti tehát a tényállás megalapozottságának vizsgálatát, a felülbírálat tény- és jogkérdést is érintő.

[84] A vádlott és védője vitatta azt is, hogy a vádlott elkövette a terhére rótt választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény büntetett (3. tényállási pont) és a garázdaság vétségét (1. tényállási pont).

[85] E bűncselekményekben azonban a vádlott bűnösségét az első- és a másodfokú bíróság egyezően ítélte meg, abban ellentét nem volt, emiatt másodfellebbezésnek nincs helye, értelemszerűen a megállapított tényállás megalapozottságának vizsgálatára sem kerülhet sor.

[86] Mindez azonban nem érinti a harmadfokú bíróság Be. 618. § (1) bekezdésben és (3) bekezdésben írt törvényi kötelezettségét.

[87] A Be. 618. § (3) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban 2021. január 1. napját követően minden esetben alkalmazni kell a Be. 590. § (5) bekezdés a)-c) pontját, miszerint a harmadfokú bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja (egyebek mellett)

– a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, továbbá

– a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést.

[88] Ez tehát jelen ügyben a harmadfokú fellebbezési jogból és felülbírálati okból következő döntési jogkör levezetése, és annak elvi tartalma. Ekként biztosított a jogosultak jogorvoslati jogának érvényesítése [amit az Alaptörvény 28. cikk (7) bekezdése garantál, s egyben a Be. 2. § (3) bekezdése által védett].

[89] A joghatályos fellebbezések alapján a Kúria – első körben – a Be. 618. § szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.

[90] A felülbírálat tárgya főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok – megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.

[91] Mindezek előrebocsátásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná [Be. 625. § (1) bekezdés és (2) bekezdés]. Ilyenre egyébként a felek, így már a védelem sem hivatkozott.

[92] Mindemellett az eljárási szabályok megtartása körében a Kúria hivatalból vizsgálta azt is, hogy az eljárás bíróságok nem vétettek-e a Be. XCVII. Fejezetében írt eljárási szabálysértést tekintettel arra, hogy a vádlott országgyűlési képviselőként mentelmi jogon alapuló mentességet élvez.

[93] A Be. 719. § (1) bekezdése szerint a törvényben meghatározott mentelmi joggal rendelkező személyt gyanúsítottként kihallgatni, vele szemben kényszerintézkedést alkalmazni és vádat emelni csak a mentelmi jog felfüggesztését követően lehet. A (4) bekezdése alapján az ügyészség határozattal, a bíróság nem ügydöntő végzéssel haladéktalanul megszünteti a büntetőeljárást, ha a mentelmi jog felfüggesztésére irányuló indítványt az arra jogosult elutasította.

[94] A mentelmi jog megsértésének másodfokon történő orvoslását a Be. 719. § (4a) bekezdése akként szabályozza, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság mentelmi jogon alapuló mentességnek a megsértésével hozott határozatát hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha a mentelmi jog felfüggesztése iránti indítványt a mentelmi jog felfüggesztésére jogosult elutasította.

[95] A mentelmi jog megsértése értelemszerűen abban is állhat, hogy az eljáró nyomozó hatóság, ügyészség vagy bíróság nem is tesz indítványt a mentelmi jog felfüggesztésére, illetve az elkövető bűnösségének megállapítására a mentelmi jog felfüggesztésére jogosult megkeresésének hiányában kerül sor.

[96] Jelen ügyben az országgyűlési képviselő vádlott mentelmi jogát az 1. és 2. tényállási pontban megjelölt cselekmények miatt az Országgyűlés a szám1 (dátum1) OGY határozattal, a 3. tényállási pontban megjelölt cselekmény miatt a szám2 (dátum2) OGY határozattal függesztette fel.

[97] Az eljárás során korábban a védelem részéről vitatott kérdésként merült fel, hogy az ezt követően ismét országgyűlési képviselőnek megválasztott vádlott új képviselői

megbízásához új mentelmi jog tapad-e, és ekként az új összetételű Országgyűlésnek újból döntenie kellett volna vagy sem a mentelmi jog (ismételt) felfüggesztéséről.

[98] Az első- és a másodfokú bíróság e kérdést azonos indokok mentén – a Kúria egyedi ügyben hozott határozatára hivatkozással – nemlegesen döntötte el.

[99] Az eljáró bíróságok álláspontja helytálló.

[100] Ezzel összefüggésben a Kúria rámutat a következőkre.

[101] Kétségtelen, hogy az elsőfokú eljárás alatt, 2022. április 3. napján országgyűlési képviselő-választásra került sor, az új összetételű Országgyűlés pedig 2022. május 2. napján alakult meg.

[102] A vádlottat a 2022. évi választáson ismét országgyűlési képviselőnek választották.

[103] Az országgyűlési képviselő háborítatlan és befolyásmentes tevékenységét biztosítani hivatott mentelmi jog tartalma kettős.

[104] Korábbi megközelítéssel: „Az országgyűlési tag sérthetlensége két irányban jut gyakorlati érvényre, ti. 1. hogy amit az országgyűlési tag, mint olyan, a házban és a házban kívül mond vagy tesz, azért csak az országgyűlés, és pedig annak azon háza által, vonathatik feleletre, amelyhez tartozik; 2. hogy amit az országgyűlési tag nem olyan, és nem törvényhozói hivatásának gyakorlása közben mond vagy tesz, azért csak a ház engedelmével állíthatatik bíró elé, csak a ház engedelmével zárathatik el.” (az Országgyűlés 1867. november 18-i házhatározata) (Kúria Bfv.II.698/2015/8. szám).

[105] „Az Európai Unió országaiban a képviselőket megillető mentelmi jog egységes szabályozási koncepciót tükröz. A jogintézmény célja ugyanis minden érintett országban az, hogy a képviselők személyén keresztül védje a legfőbb népképviseleti szerv függetlenségét. A mentelmi jog a képviselők függetlenségének közjogi biztosítója. Az ezzel kapcsolatos nemzetközi szakirodalom jellemzően a mentelmi jog két elemét különbözteti meg: a felelősségmentességet (non-liability, non accountability) és a sérthetlenséget (inviolability). Míg a felelősségmentesség intézménye a képviselők szólásszabadságát és szavazati jogát védi, a sérthetlenség a képviselőt ezen tevékenységében gátló büntetőeljárás megindításának képezi akadályát. Különbség a két elem között, hogy amíg a felelősségmentesség feltétlen, vagyis a mandátum megszűnésétől függetlenül áll fenn, addig a sérthetlenség általában csak annak felfüggesztéséig nyújt a képviselő számára védelmet.” {3093/2018. (III. 26.) AB határozat [55] bekezdés}

[106] „A mentelmi jog ugyan a képviselő személyes jogaként jelenik meg, e jogával a képviselő mégsem rendelkezhet, mentelmi jogáról a képviselő – a szabálysértési eljárás kivételével – nem mondhat le, mentelmi jogára az eljárás során hivatkoznia kell. A mentelmi jog feletti rendelkezés, a mentelmi jog felfüggesztése – a sérthetlenség körében, ahol erre a Kjt. lehetőséget ad – a parlament joga.” {65/1992. (XII. 17.) AB határozat ind. III.; 34/2004. (IX. 28.) AB határozat ind. IV.2.; 3093/2018. (III. 26.) AB határozat [59] bekezdés}

[107] Az Alaptörvény 3. cikk (1) bekezdése szerint az Országgyűlés megbízatása az alakuló ülésével kezdődik, és a következő Országgyűlés alakuló üléséig tart.

[108] Magyarország Alaptörvénye 4. cikk (1) bekezdése alapján az országgyűlési képviselőt mentelmi jog illeti meg, az ezzel kapcsolatos részletes szabályokat az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ogytv.) tartalmazza.

[109] Az Ogytv. 79. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a mentelmi jog a képviselőt a megválasztása napjától illeti meg, a (2) bekezdés alapján pedig a képviselők választásán jelöltként jogerősen nyilvántartásba vett személyt – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – a választás eredményének jogerőre emelkedéséig a képviselőkkel azonos mentelmi jog illeti.

[110] Az Alaptörvény 4. cikk (3) bekezdés a) pontja szerint az országgyűlési képviselő megbízatása megszűnik az Országgyűlés megbízatásának megszűnésével.

[111] E szabályokból kitűnően az országgyűlési képviselőt megillető mentelmi jog a képviselői megbízatás idejéhez kötődik.

[112] Az Alaptörvény rendelkezése alapján tehát – az eleve négy évre szóló – képviselői megbízatás az Országgyűlés működésének befejeztével megszűnik. Ebből következően értelemszerűen megszűnik a képviselői megbízásból fakadó mindennemű jog és kötelezettség, s így a képviselőt megillető feltételes eljárási mentesség is.

[113] Ez azonban nem jelenti azt, hogy ha a volt képviselő – ténylegesen a képviselőjelöltkénti igazolásától kezdve – ismételt és ugyancsak négy évre szóló megválasztását követően az újonnan megalakuló Országgyűlés képviselőjévé válik, akkor ne volna továbbra is mentelmi joga. Az új mentelmi jog ipso iure (a jog rendelkezéséből kifolyólag, minden további jogi aktus nélkül) illeti meg – előbb a képviselőjelöltet, majd megválasztása esetén – az országgyűlési képviselőt. Téves tehát a kérdés olyan beállítása, hogy az újabb mentelmi jog érvényesüléséhez szükség volna újabb előterjesztés alapján meghozott újabb országgyűlési határozatra a mentelmi jog ismételt fenntartásáról.

[114] A mentelmi jogot biztosító – fentebb részletezett – jogszabályi rendelkezések mellett erre vonatkozó előírást nem tartalmaz sem az Alaptörvény, sem az Ogytv. Következésképpen az újabb mandátum újabb négy évre, pontosabban a következő Országgyűlés alakuló üléséig mentelmi jogot, s ennek részeként feltételes eljárási mentességet biztosít az országgyűlési képviselőnek.

[115] Rámutat továbbá a Kúria arra is, hogy jelen esetben nem a mentelmi joggal rendelkező jogosult szerv (az Országgyűlés), hanem annak személyi összetétele változott.

[116] Mindezek alapján a Kúria a bírói gyakorlatnak megfelelően, az első- és a másodfokú bírósággal egyezően rögzíti, hogy nincs törvényes alapja annak, hogy az új Országgyűlés megalakulását követően ugyanabból a ténybeli alapról kiindulva a legfőbb ügyész, illetve a bíróság újabb előterjesztést tegyen, és az Országgyűlés ismételten állást foglaljon az országgyűlési képviselő mentelmi jogáról (Kúria Bfv.II.698/2015/8. szám, EBH 2016.B.11.).

[117] Az első- és a másodfokú bíróság tehát az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.

[118] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e. A fentiekben kifejtetteknek megfelelően a Kúria ezt kizárólag az ellentétes döntés, azaz a 2. tényállási pontban rögzített testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] vonatkozásában vizsgálta (vizsgálhatta).

[119] A harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető (Be. 619. §).

[120] A harmadfokú bíróság e körben értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított, és a másodfokú bíróság által módosítás nélkül is megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás.

[121] Főszabályként a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés].

[122] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát változatlanul a bizonyítás főszabálya adja, miszerint a Be. 167. § (3) bekezdése és (4) bekezdése értelmében a bizonyítékoknak nincs

törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése alapján állapítja meg.

[123] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesítés tiszteletben tartását jelenti.

[124] Ugyanakkor a másodfokú bíróságnak lehetősége van arra, hogy

– a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy

– eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).

[125] Ennek elsődleges és általános feltétele, hogy a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.

[126] Jelen ügyben a másodfokú bíróság azt rögzítette, hogy a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontjában írt okból részben megalapozatlan, mert az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, és esetenként ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával {Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [63] bekezdés}.

[127] A másodfokú bíróság a 2. tényállási pont vonatkozásában a részbeni megalapozatlanságot kiküszöbölendő az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a megítélése szerint a tényállásba nem tartozó részeket onnan mellőzte, egyúttal a tényállást az általa helyesnek tartott megállapításokkal kiegészítette, ekként részben eltérő tényállást állapított meg, amivel a vádlott bűnösségének kérdésére is kiható változtatást eszközölt {Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/6. számú ítélet [72]-[73] bekezdés}.

[128] Eltérő a tényállás, ha olyan lényeges elemében van eltérés, amely az ügy megítélését megfordíthatja [Be. 593. § (5) bekezdés].

[129] A másodfokú bíróság tényállást javító tevékenysége az volt, hogy a tényállásból mellőzte azt a megállapítást {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [7] bekezdés}, hogy miközben a földön fekvő vádlottat a biztonsági őrök szeretnék volna felemelni azért, hogy távozzon, hogy a politikai demonstrációt tovább tudja folytatni, az ott maradása miatt belekapaszkodott a 4. számú tanú lábszárába, aki a testi kényszer továbbkalkalmazása miatt háttal a földre esett, azonban az esés során két kezével ki tudta magát támasztani. Mellőzte továbbá azt a megállapítást {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [7] bekezdés}, hogy a vádlottnak nem állt szándékában az, hogy a 4. számú tanúnak bármilyen sérülést okozzon, továbbá azt is, hogy a 4. számú tanú az esés következtében szenvedte el a sérülését.

[130] Egyúttal a tényállást azokkal a megállapításokkal helyesbítette, hogy

– „miközben a vádlottat a földről a biztonsági őrök szeretnék volna felemelni, a földön fekvő vádlott az ellenállás kifejtésekor a 4. számú tanú bal lábát a jobb kezét bokájára rákulcsolva megragadta, majd lábát kirántotta, amelynek következtében a 4. számú tanú háttal a kezeit kitámasztva a földre esett”; illetve, hogy

– a 4. számú tanú sértett lábának kirántása és emiatti elesése következtében keletkezett a nyolc napon túl gyógyuló gyulladásos szövödményű bal válltáji lágyrésze zúzódásos sérülése, melynek büntetőjogi gyógytartama 8 napon túli. A sérülés tényleges gyógytartama 12 hét volt.

[131] Ezt zárta le az a megállapítás, hogy az ekként megváltoztatott tényállás megalapozott, és azt az ítélet tábla a felülbírálat alapjául elfogadta {Fővárosi Ítélet tábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [81] bekezdés}.

[132] A másodfokú bíróság a megállapított 2. tényállási pontból eltérő jogi következtetésre jutott.

[133] Ekként az egyik ítélet szerint a vádlott nem követte el a testi sértés bűntettét, a másik szerint viszont igen.

[134] A másodfokú ítélet felülbírálata kapcsán a kérdés, hogy a másodfokú bíróság megtehetette-e eljárásjogilag azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.

[135] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan.

[136] Helytállóan ismerte fel, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás 2. pontja ellentétes a bizonyítást érintő iratok tartalmával {Fővárosi Ítélet tábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [63] bekezdés}, ugyanakkor e körben továbbmenően az is megállapítható, hogy az ítélet tábla a megalapozatlanság kiküszöbölésekor az elsőfokú bíróság téves ténybeli következtetését is javította, amikor mellőzte – egyebek mellett – azt a tényállásrészt, mely szerint a 4. számú tanú (sértett) „a további testi kényszer alkalmazása miatt háttal a földre esett” [Be. 592. § (2) bekezdés e) pont].

[137] A 4. számú tanú sérülése ugyanis nem fordítható vissza arra, hogy a sérülést azért szerezte, mert tovább folytatta az intézkedést, s megfordítva: ha az intézkedést nem folytatta volna tovább, nem sérült volna meg.

[138] Ez a tényekből vont további téves ténymegállapítás, amely az iratellenességgel együtt vezetett az alanyi okozatosságban való tévedéshez.

[139] Jelen esetben pedig az e körben megállapított tényekre valójában közvetlen bizonyítás folyt (nem közvetett) így szükség sem volt további ténybeli következtetésre.

[140] Megjegyezve azt is, hogy az a ténybeli következtetés, hogy a 4. számú tanú az általa folytatott intézkedés, és nem a vádlott aktív cselekvése miatt sérült meg, a tényállás belső ellentmondását is eredményezte, hiszen az elsőfokú bíróság ezt megelőzően egyértelműen rögzítette a tényállásban a vádlott jogtalan magatartását, és a biztonsági őrök jogszerű intézkedését.

[141] Ekként a másodfokú bíróság törvényesen járt el akkor, amikor a 2. számú tényállási pont részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében a megalapozatlan tényállást javította, hiszen, ha nincs teljes megalapozatlanság, azt meg is kell tennie. Helytelen ténybeli alapokra helyezve nincs megnyugtató jogkövetkeztetés.

[142] Az iratoknak megfelelő, a rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó megalapozott tényállás nélkül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó eltérő jogi értékelésnek nincs meg a ténybeli alapja.

[143] Ez valójában nem más, mint a megalapozott, valósághű tényállás iránti igény, mely alapján a megfelelő jogkövetkeztetések levonhatók. A bíróság ítélete pedig akkor törvényes, és igazságos, ha a tényállás megállapítása igaz.

[144] A vádlott és védője másodfellebbezése mind ténybeli, mind jogi kérdésben kifogásolta a másodfokú bíróság ítéletét. A védő a másodfellebbezés írásbeli indokolásában lényegében arra hivatkozott, hogy éppen a másodfokú bíróság tényjavító tevékenysége által vált a megállapított tényállás részben megalapozatlanná. Következésképpen a másodfokú bíróság

ítélete részbeni megalapozatlanságának iratok tartalma alapján történő ténybeli javítását, ezt követően pedig az ennek megfelelő jogkövetkeztetés levonását indítványozta.

[145] Kétségtelen, hogy a Be. 619. § (3) bekezdése szerint, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, akkor ennek korrekcióját, a tényállás kiegészítését, illetve helyesbítését a helyes tényállás megállapítása érdekében – miként a másodfokú bíróság – a harmadfokú bíróság is megteheti.

[146] A harmadfokú bíróság reformációs jogkörének nyilvánvaló korlátja, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 619. § (2) bekezdés].

[147] Ekként a javítás kizárólag az első-, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján lehetséges. Az igazság érvényű döntés feltétele, hogy ténybeli alapja legyen.

[148] Kétségtelen, hogy a bizonyítás, a bizonyíthatóság, így a bírói megismerés általában és különböző mértékben korlátozott. Ekként perben, perbeli bizonyítás szempontjából nincs feltétlen perdöntő érvénye annak, miszerint „hiszem, ha látom”. Jelen esetben azonban a bírói megismerés az ügy sajátossága miatt – a vádlottnak felrótt cselekményről egyidejű kép- és hangfelvétel is rendelkezésre állt a bizonyítékok között – a lehető legteljesebb.

[149] Ehhez képest a tényállás megalapozottságának vizsgálata során a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a tényállás hiányos maradt, további kiegészítése szükséges, ezért a Be. 619. § (3) bekezdésére figyelemmel a bizonyítás anyagává tett kamerafelvételek alapján (Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/44. számú tárgyalási jegyzőkönyv 29. oldal, illetve 96. számú tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldal) az elsőfokú bíróság ítélete 2. számú tényállási pontját előzményei körében pontosítja, kiegészíti az alábbiak szerint:

– mellőzi a [7] bekezdés nyolcadik mondatát, és helyette a következő mondatot illeszti a [7] bekezdés hetedik mondatát követően a tényállásba: „Az elvezetése közben a vádlott továbbra is végig ellenállt, az egyik biztonsági őr (1. számú tanú) combját a combjával átkulcsolta, aminek hatására a biztonsági őr és a vádlott is a földre esett, a vádlott azonban a lábkulcsot nem engedte el, abból a biztonsági őr nem tudott szabadulni, ezért a vádlottra ült, majd egyik társa segített ebből a helyzetből felállnia.”;

– a [7] bekezdés kilencedik mondatát követően, a testi sértési cselekményhez képest azzal az előzménnyel egészíti ki a tényállást, hogy „Az elvezetés során, illetve a földön fekve az ellenállás közben a vádlott mindvégig a kezében tartotta a mobiltelefonját, és folyamatosan felvételt készített az eseményekről. Amikor a biztonsági őrök megfogták és próbálták felemelni, a lábát összekulcsolva és testét megfeszítve nekik ellenállt, amely közben az egyik biztonsági őr lábát a két kezét összekulcsolva megragadta, aki ennek következtében az egyensúlyát elveszítve előbb térdelő helyzetben, majd ülve a földre került. Ezután a vádlott a földön fekve is folyamatosan közvetítette az eseményeket, miközben az őt elengedő biztonsági őrök az ellenállás abbahagyására szólították fel azzal, hogy „Legyen szíves uram, álljon fel!”, melyre a biztonsági őröknek azt a kijelentést tette, hogy: »Miért kéne? Küzdjenek meg érte!«”.

[150] Ez a kiegészítés a másodfokú bíróság által megállapított tényállásba illeszkedő, attól nem eltérő, amely kiegészítéssel a másodfokú bíróság által ítélezése alapjául elfogadott tényállás megalapozott és irányadó volt a harmadfokú eljárásban is [Be. 619. § (1) bekezdés].

[151] Ekként a teljes 2. számú tényállási pont a következők szerinti:

Ezt követően a vádlott 2018. december 17. napján a délutáni órákban, 16 óra 30 perc körüli időben a székház biztonsági vezetője által közölteknek megfelelően általuk védett területnek minősített helyre történő feljutás megakadályozása céljából a mások által megközelíthető nyilvános helyen, a lépcsőfeljáró előtt álló biztonsági őr többszöri figyelmeztetése ellenére –

tudva arról, hogy az emeletet is védett területté nyilvánították – fel kívánt jutni a székház egyik épületének I. emeletére, ahol a stúdió vezérlő található.

A vádlott az őt ebben megakadályozni kívánó biztonsági őrt a lépcsőn felfelé akarta tolni, majd ennek sikertelenségekor őt a vállával felfelé tolta. Miután a vádlott a biztonsági őrt a vállával felfelé tolta, őt kikerülte és felment az emeletre, ahol megpróbált bejutni arra a folyosóra, ahonnan a vezérlő helyiségek és a hírszerkesztőség ajtajai nyílnak. A vádlott a Fegyveres Biztonsági Őrség többszöri felszólítására sem volt hajlandó távozni, a hírszerkesztőség ajtajai elől őt eltolni, elhúzni igyekvő biztonsági őröknek a lépcső korlátját megfogva és abba kapaszkodva ellenállt.

A Fegyveres Biztonsági Őrség parancsnoka A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény (a továbbiakban: Fbtv.) 10. § (1) bekezdés a) pontja alapján a vádlottat több alkalommal tevékenysége abbahagyására szólította fel, de mivel a vádlott ezen felszólításnak nem tett eleget, ezért erőszakos ellenállása miatt elrendelte a helyszínről történő elvezetését. A vádlott az emeleti lejárónál azt a látszatot keltette, mintha őt a biztonsági őrök tagjai bántalmazták volna, ezért hangosan segítségért kiáltott, amely az ekkor a földszinten tartózkodó képviselőtársai körében felzúdulást keltett, akik emiatt szintén fel akartak jutni az emeletre.

A vádlott helyszínről történő elvezetése során a biztonsági őrök vele szemben az Fbtv. 10. § (2) bekezdés a) pontjában és (3) bekezdésében meghatározott előírások figyelembevételével, az arányosság követelményének betartásával testi kényszerrel alkalmazták. Ennek során a lépcső korlátjába kapaszkodó vádlott kezét a korlátról lefejtették, majd két oldalról őt megragadva megkezdték az elvezetését.

Az elvezetése közben a vádlott továbbra is végig ellenállt, az egyik biztonsági őr (1. számú tanú) combját a combjával átkulcsolta, aminek hatására a biztonsági őr és a vádlott is a földre esett, a vádlott azonban a lábkulcsot nem engedte el, abból a biztonsági őr nem tudott szabadulni, ezért a vádlottra ült, majd egyik társa segített ebből a helyzetből felállnia. A vádlott az erőteljes fizikai ellenállásával további többszöri felszólítás ellenére nem hagyott fel, a földről nem kelt fel. Az elvezetés során, illetve a földön fekve az ellenállás közben a vádlott mindvégig a kezében tartotta a mobiltelefonját, és folyamatosan felvételt készített az eseményekről.

Amikor a biztonsági őrök ezután megfogták és próbálták felemelni, a lábát összekulcsolva és testét megfeszítve nekik ellenállt, amely közben az egyik biztonsági őr lábát a két kezét összekulcsolva megragadta, aki ennek következtében az egyensúlyát elveszítve előbb térdelő helyzetben, majd ülve a földre került.

Ezután a vádlott a földön fekve is folyamatosan közvetítette az eseményeket, miközben az őt elengedő biztonsági őrök az ellenállás abbahagyására szólították fel azzal, hogy „Legyen szíves uram, álljon fel!”, melyre a biztonsági őröknek a vádlott azt a kijelentést tette, hogy: »Miért kéne? Küzdjenek meg érte!«.

Ezt követően, miközben a vádlottat a földről a biztonsági őrök szeretnék volna felemelni, a földön fekvő vádlott az ellenállás kifejtésekor a 4. számú tanú bal lábát a jobb kezét bokájára rákulcsolva megragadta, majd lábát kirántotta, amelynek következtében a 4. számú tanú háttal a kezeit kitámasztva a földre esett.

Miután a biztonsági őrök megbizonyosodtak arról, hogy a vádlottat sérülésmentesen nem tudják a védettnek minősített területről elkísérni, megszakították a vele szembeni kényszerintézkedést. A vádlott a földön fekve még további mintegy negyven percig e területen tartózkodott, majd miután a biztonsági őrök parancsnoka közölte vele, hogy visszamehet a képviselőtársaihoz, felállt, és a biztonsági őrök parancsnokának kíséretében visszament a földszinten tartózkodó képviselőtársaihoz.

A 4. számú tanú sértett lábának kirántása és emiatti elesése következtében keletkezett a gyulladásos szövödményű bal válltáji lágyrész zúzódásos sérülése, melynek büntetőjogi gyógytartama 8 napon túli, tényleges gyógytartama 12 hét volt.

[152] A vádlott bűnösségére vont következtetés alapját nyilvánvalóan az irányadónak tekintett tényállás képezi.

[153] Ezt követően az eldöntendő kérdés az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartások minősítése, ami anyagi jogi kérdés.

[154] A vádlott 2. tényállási pontban írt – teljes körű felülbírálat alá eső – cselekményével összefüggésben a Kúria rámutat a következőkre.

[155] A Btk. 164. § (1) bekezdése szerint, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el. A (3) bekezdés alapján, ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető súlyos testi sértés büntette miatt büntetendő.

[156] Az irányadó tényállás erre nézve, a nyilvánvalóan nem közömbös előzményeket követően rögzíti, hogy

- a földön fekvő vádlottat a biztonsági őrök megpróbálták felemelni;
- a vádlott ennek ellenállt;
- az ellenállás kifejtésekor a sértett (4. számú tanú) bal lábát a jobb kezét bokájára rákulcsolva megragadta;
- a sértett lábát kirántotta;
- ennek következtében a sértett háttal a kezeit kitámasztva a földre esett;
- a lábának kirántása és emiatti elesése következtében keletkezett a nyolc napon túl gyógyuló gyulladásos szövödményű bal válltáji lágyrésze zúzódásos sérülése, melynek büntetőjogi gyógytartama 8 napon túli, a sérülés tényleges gyógytartama 12 hét volt.

[157] A védelmi fellebbezés szerint ítéleti bizonyossággal az sem állapítható meg, hogy a sértett sérülése csak az elesésekor keletkezhetett.

[158] Az okozati összefüggés hiányára történő védelmi hivatkozás alaptalan.

[159] Kétségtelen, hogy a sértett sérüléseinek keletkezésével kapcsolatban az 1. számú igazságügyi orvosszakértő a nyomozás során előterjesztett szakértői véleményében (nyomozati iratok III. kötet 121. oldal) akként fogalmazott, hogy a sértett sérülése orvosszakértői szempontból nem kizárható módon, elviekben létrejöhetett a vallomásában előadott időpontban és körülmények között, azonban az általa megtekintett felvételen látottak szakértői szempontból kérdésessé tették számára, hogy a sérülés jelen eseményhez lenne köthető. A szakértői vélemény szerint ezt kizárólag abban az esetben lehet elfogadni, ha tényként kezelendő, hogy a sértett bal felső végtagját a jelen ügy tárgyát képező eseményt követően semmiféle további trauma nem érte.

[160] A szakértő e véleményét a tárgyaláson tett nyilatkozata során is fenntartotta (Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/44. számú jegyzőkönyv 27. oldal 2. bekezdés).

[161] Ezt követően a törvényszék részletes bizonyítást folytatott a sértett sérülésének keletkezési körülményeit illetően: beszerezte az orvosi dokumentációját (Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/52. számú irat), illetve írásbeli vallomás formájában a sértettet jelen ügy tárgyát képező sérülését ellátó orvos (Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/71. számú irat) és a sértett háziorvosa vallomását (Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/72. számú irat). Az orvosi adatok között, illetve a tanúk vallomásában nincs arra vonatkozó tény, adat, hogy a sértettnek a bal vállát érintően a tényállás szerinti cselekményt megelőzően panasa lett volna, illetve azt követően újabb trauma érte volna.

[162] A rendelkezésre álló tények alapján, azokkal ellentétes adat hiányában a törvényszék és az ítélőtábla a mérlegelési tevékenysége során helytálló következtetést vont arra, hogy megállapítható az okozati összefüggés a vádlotti magatartás és a sértett sérülése között {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [108] bekezdés, Fővárosi Ítélőtábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [105] bekezdés}.

[163] Ez pedig azt jelenti, hogy az első- és a másodfokú bíróság egyezően állapította meg tényként azt, hogy a sértett sérülése ekkor, emiatt és nem máskor, más miatt keletkezett. Annak ellenére is, hogy ellentétes döntés született a bűnösség kérdésében.

[164] Mindemellett a védelem vitatta azt is – az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontjával egyetértve –, hogy a vádlott szándékosan cselekedett.

[165] A Kúria e vonatkozásban a következőket rögzíti.

[166] A tényállásszerűség az ügynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az ügynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[167] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ügynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[168] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[169] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[170] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a sértett nyolc napon túl gyógyuló sérülései a dulakodás során, a vádlott magatartása, a sértett lábának kihúzása következtében keletkeztek.

[171] A védelmi álláspont szerint a vádlott részéről ez nem tudatos magatartás, hanem minden megfontolást vagy gondolkodást nélkülöző ösztönszerű mozdulat volt.

[172] A Btk. 7. § szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja (egyenest szándék), vagy e következményekbe belenyugszik (esetleges szándék).

[173] A Btk. 8. § akként rendelkezik, hogy gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában (tudatos gondatlanság); úgyszintén az is, aki e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta (hanyagság).

[174] A Btk. 164. § (9) bekezdés a) pontja alapján a gondatlan súlyos testi sértés is büntetendő.

[175] Tehát azt kell vizsgálni, hogy egy adott tudattartalomnak van-e

– értelmi eleme (előrelátás lehetősége fennáll-e),

– ha igen, az annak alapját képező (tudati) tényekhez milyen érzelmi viszonyulás kapcsolódik.

[176] Ha az értelmi elem hiányzik (hanyag gondatlanság), akkor nyilvánvalóan érzelmi viszonyulás sincs, ezért objektív mércét kell alkalmazni.

[177] Jelen ügyben viszont nem lehet azt mondani, hogy a vádlott tudattartalmának értelmi eleme a bántalmazást megelőzően hiányzott.

[178] Erre a sértett lábának kihúzását megelőző magatartásából egyértelműen lehet következtetni. Ezt megelőzően ugyanis már hosszabb ideje tartott a vádlott és a biztonsági őrök közötti dulakodás, amelynek során a vádlott sikeresen, az éppen aktuális helyzetet felismerve, azt kihasználva állt ellen a számszerű fölényben lévő biztonsági őröknek. Mozdulatait mindig annak megfelelően irányította, ahogyan esélyt látott a biztonsági őrök fogásából való szabadulásra, melyhez testi erejét tudatosan használta.

[179] Megjegyzi a Kúria, hogy az irányadó tényállás szerint a 4. számú tanú lábának kihúzása előtt hasonlóan igyekezett az elvezetését aktívan akadályozni, ártalmatlanná tenni egy másik biztonsági ört, az 1. számú tanút. Az ő combját a combjával átkulcsolta, amelynek következtében az 1. számú tanú és a vádlott is a földre esett, és a lábkulcsot magától még ezután sem engedte el.

[180] Továbbmenően, az 1. számú tanú és a 4. számú tanú sérelmére megvalósított cselekmények között, amikor a biztonsági őrök a vádlottat újfent megragadták és felemelték, a lábát összekulcsolva és testét megfeszítve nekik ellenállt, amely közben az egyik biztonsági őr lábát két kezét összekulcsolva megragadta, aki ennek következtében az egyensúlyát elveszítve előbb térdelő helyzetben, majd ülve a földre került.

[181] A vádlott tehát a vád tárgyává tett cselekménysorozatban három alkalommal törekedett a vele szemben intézkedő valamelyik biztonsági ört lábra indított támadással semlegesíteni. Mozdulatai nem véletlenek sorozata volt, hanem azok akaratlagosak, tudatosak, magabiztosak, az adott szituációhoz értőn alkalmazkodóak voltak.

[182] A vádlott tudatállapotának értékelésekor nem maradhat figyelmen kívül az a kijelentése sem, hogy az őt az ellenállás abbahagyására és felállásra felszólító biztonsági őröknek azt mondta, hogy: „Miért kéne? Küzdjenek meg érte!”. Mindez pontosan az előbbieken említett tudatosságot, magabiztosságot tükrözi.

[183] Mindebből pedig kizárólag az a következtetés vonható, hogy a sértett lábának kihúzása a vádlott részéről tudatos, a korábbi sikeres akciókon alapuló cselekvés volt.

[184] Ha pedig a tudattartalom szempontjából az értelmi oldal megvan, akkor aanyag gondatlanság, illetve a vétlenség (baleset) eleve fel sem merülhet.

[185] Az értelmi oldal megléte esetében válik kérdésessé az, hogy az érzelmi viszonyulás körében tudatos gondatlanság állapítható-e meg (alappal bízhat-e abban, hogy a sértett a bántalmazás következtében nem sérül meg), avagy belenyugszik abba, hogy cselekménye révén akár sérülést is okozhat neki (esetleges szándék).

[186] A konkrét elkövetés egyes tényeiből lehet következtetni, hogy az elkövető belenyugodott-e magatartása lehetséges következményeibe, avagy könnyelműen bízott azok elmaradásában.

[187] Az eshetőleges szándék esetén az elkövető értelmileg valószínűnek tartja az eredmény bekövetkezését, és annak jelentkezése iránt közömbös. Tudatos gondatlanság esetén pedig értelmileg valószínűtlennek, távolinak ítéli az eredmény bekövetkezését, és bízik annak elmaradásában. A két tudattartalom kétféle irányú. Az eshetőleges szándékú elkövető túljutott a rossz eredmény lehetőségének mérlegelésén, azt valóságosnak tartja és bekövetkeztébe belenyugszik, mellé áll. A tudatos gondatlan elkövető szintén mérlegelte a rossz eredmény lehetőségét, viszont azt valószínűtlennek tartja, nem is áll mellé, hanem bízik az elmaradásában. Ez az elhatárolás alapja.

[188] A felidézett tények, a vádlott kitartó ellenállása, a sértett bokájának támadó jellegű megragadása, a választott elkövetési mód (a sértett lábának kihúzása) alapján jelen ügyben egyértelmű, hogy a vádlott tisztában volt azzal, hogy a sértett – miként az eleső, hanyatt eső ember általában – sérülést is szenvedhet, cselekvősege nem volt limitált.

[189] Ekként helytállóan minősítette a másodfokú bíróság a 2. tényállási pontban írt cselekményt testi sértés büntetvényének [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], amelyet a vádlott eshetőleges szándékkal követett el.

[190] A védelem ehhez képest arra is hivatkozott, hogy az országgyűlési képviselő vádlott hivatalos személyként járt el, fokozott védelem illette meg, a célja a petíció átadása (beolvasása) volt, ennek megvalósítását a biztonsági őrség jogszerűtlenül, fizikailag akadályozta, ami felveti a vádlott részéről a jogos védelmi helyzetet is.

[191] Az irányadó tényállás ismeretében ez az érvelés nem helytálló, az első- és a másodfokú bíróság e kérdéskörökben szintén egyező álláspontot alakított ki.

[192] A Kúria mindezzel egyetértve a következőkre mutat rá.

[193] Nem kétséges, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pontja értelmében hivatalos személynek minősülő országgyűlési képviselő vádlottnak joga volt a székházba belépni. Az Ogy. tv. – elkövetéskor hatályos – 98. § (1) bekezdése szerint az állami szervek kötelesek a képviselőket megbízatásuk ellátásában támogatni, és részükre a munkájukhoz szükséges felvilágosítást megadni. Ugyanezen törvényhely (4) bekezdése értelmében a képviselői igazolvány valamennyi közigazgatási szervhez, valamint a közintézetekhez és közintézményekhez belépésre jogosít, ugyanakkor e jogosultság gyakorlása nem eredményezheti az érintett szervek rendeltetésszerű működésének aránytalan sérelmét.

[194] Helyesen állapította meg az első- és a másodfokú bíróság, hogy az elkövetéskor hatályos jogszabályok alapján az országgyűlési képviselők (ekként a vádlott is) jogosultak voltak a felvilágosítás kérésére és a közintézmény területére történő belépésre {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [101]-[102] bekezdés, Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [117]-[118], [123] bekezdés}. E joga gyakorlásában a vádlottat nem korlátozták, a székházba beléphetett, ott bent tartózkodhatott, az általa elkövetett cselekmény a felvilágosításkérési jogával pedig nem volt összefüggésben, azon túlmutató. Mozgásának akadályozására a 2. tényállási pont szerint ténylegesen akkor került sor, amikor ismételtén védett területre kívánt belépni, ami érdekében újfent erőt alkalmazott.

[195] A kérdés valójában a képviselői jog gyakorlásának mikéntje, az igényérvényesítés módja.

[196] A képviselői jogosultságok között nem szerepel testi kényszer alkalmazásának lehetősége.

[197] Ebben a vádlottat semmilyen jogszabály által engedett magatartási forma nem támogatta. A vádlott az épületbe történő bejutást követően, már az 1. tényállás szerint is erőszakhoz folyamodott, majd a 2. tényállásban rögzítettek értelmében az ő jogtalan erőszakos magatartásával szemben fellépőket akadályozta, késztette intézkedésre.

[198] Ezzel pedig nyilvánvalóan túllépte a számára biztosított törvényes kereteket (közintézménybe belépés, felvilágosításkérés), az általa előidézett jogellenes helyzet megszüntetését bűncselekmény elkövetésével gátolta. A vádlott a provokatív, erőszakos magatartásával a jogtalanság talajára lépett.

[199] A Kúria ezzel összefüggésben jegyzi meg, hogy nem maradhat említés nélkül az a tény, hogy a polgári bíróság megítélése szerint is – az előbbiekkal egyezően – a vádlott (általa vizsgált) cselekménye jogtalan.

[200] Kétségtelen, hogy a Be. 7. § (5) bekezdése szerint abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el bűncselekményt, a bíróságot, az ügyészséget és a nyomozó hatóságot nem köti a polgári, a közigazgatási, a szabálysértési, a fegyelmi vagy más eljárásban hozott határozat, illetve az abban megállapított tényállás.

[201] Ugyanakkor a Fővárosi Törvényszék 52.Pf.637.513/2019/9. számú, birtokvédelmi ügyben hozott másodfokú jogerős ítélete – amely ügyben a vádlott II. rendű felperes volt – azt rögzítette, hogy az ügyben alperes (a székházban található közintézmény) által csatolt bizonyítékok (felvételek) nem voltak alkalmasak „annak megfelelő alátámasztására, hogy az alperes által állított felperesi birtoksértő magatartások az alperes rendeltetésszerű működésének aránytalan zavarását jelentették, és ezáltal ténylegesen birtokháborítónak minősültek. Ez alól – az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben – kivételt képez a II. r. felperes azon magatartása, amellyel az élő adást sugárzó stúdióba kívánt bejutni az FBŐ munkatársai által alkotott sorfalon keresztül, erőszakos módon, e magatartása ugyanis valóban alkalmas a rendeltetésszerű működés aránytalan zavarására. E vonatkozásban az elsőfokú bíróság csupán a II. r. felperes és az FBŐ munkatársai lökdösődésére utalt mint bizonyított tényre, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok és a felek nyilatkozatai alapján az is megállapítható tényként, hogy e lökdösődés oka az volt, hogy a II. r. felperes az egyik alperesi stúdióba kívánt bejutni az alperesi munkatársak által jelzett tilalom ellenére az FBŐ munkatársai által alkotott sorfalon keresztül. E körben tehát a birtokháborítás megtörtént.” (Fővárosi Törvényszék 52.Pf.637.513/2019/9. számú ítélet 12. oldal 2. bekezdés).

[202] A vádlott cselekményének büntetőjogi megítélésén pedig nem változtat az, hogy az eredeti cél a védelem által hivatkozott tüntetéshez kapcsolódó petíciónak az átadása, beolvasása volt. Ehhez a vádlott az adott körülmények között rossz eszközt választott, jogtalanságra jogot nyilvánvalóan nem alapíthat.

[203] Másképpen szólva a képviselői jog gyakorlásának az erőszak nem megengedett eszköze, továbbmenően a véleménynyilvánítás – így a petíció átadása, beolvasása – erőszakos magatartással, erőszakkal nem gyakorolható.

[204] A másik oldalról nézve az első- és a másodfokú bíróság részletesen vizsgálta azt is, hogy a vádlottal szemben fellépő biztonsági őrök a jogszabályoknak megfelelően jártak-e el. Ennek során egyezően állapították meg, hogy a székházban a vádlott és a képviselőtársai léptek fel erőszakosan, a velük szemben alkalmazott testi kényszer jogszerű, biztonsági szempontból szükséges és arányos intézkedés volt {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [104] bekezdés, Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [128] bekezdés}.

[205] A rendőrkapitányság vezetője az esetet kivizsgálta, és a fegyveres biztonsági őrök intézkedésének bevezetését törvényes és szükséges szakmai döntésnek, az általa alkalmazott intézkedéseket pedig jogszerűnek ítélte (nyomozati iratok 2. kötet 595-599. oldal).

[206] Az Fbtv. – elkövetéskor hatályos – 1. § (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a fegyveres biztonsági őrök nem azonos a szó hétköznapi értelmében vett biztonsági őr fogalmával. Eszerint ugyanis a fegyveres biztonsági őröknek kiemelt biztonsági szerepe van,

ezzel kell védeni az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos tevékenységet, létesítményt, szállítmányt, ha a védelemre más rendvédelmi szervek jogszabállyal nem kötelezettek, de az őrzés a közbiztonság vagy a nemzeti vagyon védelme érdekében indokolt.

[207] Az Fbtv. 1. § (1) bekezdés f) pontja szerint a közszolgálati rádió és televízió ilyen intézménynek minősül.

[208] A fegyveres biztonsági őrség e kiemelt biztonsági-védelmi szerepe visszatükröződik az Fbtv. részletszabályaiban, így abban is, hogy a fegyveres biztonsági őrség tagját – mint jelen ügyben a biztonsági őrként intézkedőket – milyen jogosultságok illeti meg az általuk kezdeményezett intézkedések során (Fbtv. 10. §).

[209] Az alkalmazandó intézkedésekre vonatkozó szabályok a fokozatosság, illetve a szükségesség és arányosság elvén alapulnak, a jogellenes tevékenység abbahagyására való felszólítástól kezdve egészen a löfegyver használatáig.

[210] Kétségtelen, hogy a fegyveres biztonsági őr szolgálatának jogszerű teljesítése során jogosult és köteles a biztonságot sértő vagy veszélyeztető személyt tevékenysége abbahagyására felszólítani és igazoltatni; valamint az intézkedésének tettelesen ellenszegülő vagy a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőrség megérkezéséig visszatartani vagy a rendőrségre előállítani [Fbtv. 10. § (1) bekezdés a) és b) pont].

[211] Nem maradhat azonban figyelmen kívül az Fbtv. 10. § (2) bekezdés a) pontjában írt azon rendelkezés sem, hogy a fegyveres biztonsági őr a biztonságot veszélyeztető tevékenység megszakítása érdekében, az azt elkövető személlyel szemben az arányosság követelményének betartásával testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést is alkalmazhat, illetve használhat.

[212] Jelen ügyben pedig – mint ahogyan egyébként az irányadó tényállás is tartalmazza – éppen ez történt.

[213] A biztonsági őrök – a már részletezettek szerint – provokatív, erőszakos, és ekként a biztonságra veszélyes magatartást tanúsító vádlottat testi erő alkalmazásával kényszerítették a magatartásának abbahagyására, ennek során maradéktalanul szem előtt tartva az Fbtv. 10. § (3) bekezdésének azon előírását, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén is kerülni kell a sérülés okozását.

[214] A védői kifogással szemben tehát a Kúria az eljáró bíróságokkal egyezően rögzíti, hogy fel sem merül, hogy a biztonsági őrök – mint a fegyveres biztonsági őrség tagjai – hatáskörüket túllépve, a fokozatosság elvét megtörve, a szükségesség és arányosság követelményét megsértve léptek fel a vádlottal szemben, ekként sérelmére bűncselekményt – hivatalos személy elleni erőszak büntettét – követtek el. Miután pedig arra a következtetésre jutottak, hogy a vádlott ellenállása miatt sérülésmentesen nem tudják őt a védett területről elvezetni, az intézkedés e formájával felhagytak.

[215] A vádlotti fellépés jogtalansága, és a fegyveres biztonsági őrség eljárásnak jogszerűsége valójában megadja a választ a jogos védelmi helyzet kérdésére is.

[216] A Kúria azonban mindezen túlmenően a következőket rögzíti.

[217] A védelmi hivatkozások e körben sem alaposak.

[218] A Btk. 22. § (1) bekezdése kimondja, hogy nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

[219] A jogos védelem kérdéseiről a 4/2013. BJE határozat tartalmaz részletes, a bíróságok számára kötelező iránymutatást.

[220] A Btk. a jogos védelmet a büntethetőséget kizáró vagy korlátozó okok között objektív büntethetőségi akadályként szabályozza, és a jogos védelem során megvalósított cselekményt „nem büntetendőnek” nyilvánítja. Tehát az a cselekmény, amelyet a védekező a jogtalan támadás elhárítása érdekében kifejt, ha azzal megvalósítja a Btk. Különös Részében meghatározott valamely törvényi tényállást, nélküli a társadalomra veszélyességet, ezáltal nem bűncselekmény.

[221] A 4/2023. BJE szerint a Btk. 22. § (1) bekezdése szerinti jogos védelem korlátja többek között, hogy verbális cselekményekkel szemben nem vehető igénybe, továbbá a kölcsönös kihívás elfogadása mindkét fél számára a jogtalanság állapotát hozza létre, illetve a támadás kiprovokálása megfosztja a védekezőt az elhárítás jogszerűségétől.

[222] A törvény megfogalmazása szerinti „intézett” támadásról van szó akkor, ha az elkövető valamely, a Btk. Különös Részében büntetni rendelt bűncselekmény (szabálysértés) törvényi tényállásának megvalósítását megkezdte. Közvetlenül fenyegető pedig a támadás akkor, ha a támadás megkezdésétől azonnal vagy igen rövid időn belül reálisan tartani lehet.

[223] A jogos védelmi helyzet értékelésekor, így a támadás ténye, illetve annak jogtalansága megállapításakor az előzmények és a teljes cselekménysor vizsgálata szükséges annak meghatározásával, hogy az érintett elkövető tekintetében a jogos védelmi helyzet mikor kezdődött, és meddig tartott.

[224] A védekezést ugyanis támadás előzi meg, az elhárítás pedig válasz a támadásra. A védekezés azért jogos, mert a támadás jogtalan. Ha van jogtalan támadás, akkor annak elhárítása szükséges. A jogosan védekező a jogot védi a jogtalansággal szemben.

[225] A támadás objektív ismérve annak jogtalansága. A jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselnie.

[226] A jogos védelem megítélésénél döntő kérdés tehát, hogy jogtalannak tekinthető támadás (vagy annak közvetlen veszélye) hatására, annak elhárítása érdekében cselekedett-e az elkövető? Jogtalan támadás hiányában ugyanis a jogos védelmi helyzet fel sem merülhet (BH 2018.103.).

[227] Jelen ügyben éppen erről van szó.

[228] A 2. tényállási pont tartalmazza, hogy a vádlott (az 1. tényállási pontban rögzített cselekményt követően, melynél szintén ő volt az, aki erőszakkal lépett fel) ugyanezen a napon, a délutáni órákban ismét be kívánt jutni a közintézmény épületének általa nyilvánvalóan tudottan védettnek minősített területére, melynek érdekében az őt ebben megakadályozni kívánó biztonsági őrt a lépcsőn felfelé akarta tolni, majd ennek sikertelenségekor őt a vállával erővel felfelé tolt. Miután így feljutott az emeletre, és a Fegyveres Biztonsági Őrség többszöri felszólítására sem volt hajlandó távozni, a hírszerkesztőség ajtajai előtt őt eltolni, elhúzni igyekvő biztonsági őröknek a lépcső korlátját megfogva és abba kapaszkodva ellenállt. Éppen az erőszakos ellenállása miatt rendelték el a helyszínről történő elvezetését. Ezt követően pedig a jogszerű elvezetésekor ő volt az –, nem a biztonsági őrök – aki megakadályozandó a lekísérését, az egyik biztonsági őr lábát átkulcsolva őt elgáncsolta, ami miatt együtt a földre kerültek. Amikor pedig az elvezetés érdekében a földről fel akarták a biztonsági őrök emelni, annak erővel ellenállt.

[229] Mindezekből nyilvánvaló, hogy a vádlottal szemben testi kényszer alkalmazására kizárólag azt követően került sor, hogy ő erőszakosan lépett fel a biztonsági őrökkel szemben.

[230] Egyik cselekmény kapcsán sem kerülhet szóba az, hogy a vádlott jogtalan támadás áldozata, amellyel szemben jogos védelem illette volna meg. Nyilvánvaló, hogy a biztonsági őrök ezt megelőző figyelmeztetése, a magatartásának abbahagyására történő felhívásuk nem alapoz meg semmilyen jogos védelmi helyzetet, jogtalan támadás a vádlott részéről történt.

[231] Ezt követően a Kúria vizsgálta, hogy a vádlott 1. tényállási pontban rögzített cselekményének minősítése megfelel-e az anyagi jogszabályoknak.

[232] A felülbírálati jogkör e tekintetben – az ellentétes döntés hiánya miatt – korlátozott, az a Be. 618. § (3) bekezdés alapján a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre terjed ki, illetve a bűnösség megállapítására akkor, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni.

[233] Mindezekre figyelemmel a Kúria rögzíti a következőket.

[234] A Btk. 339. § (1) bekezdése szerint garázdaság vétségét követi el, és ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

[235] Ehhez képest az irányadó tényállás tartalmazza, hogy a vádlott

- a képviselőtársaival megkísérelt engedély nélkül bejutni a székház egyik épület egyik szintjén lévő egyik stúdióba, amit a biztonsági őrök tagjai a stúdió ajtaja elé állva megakadályoztak, melynek során a vádlott a testével a biztonsági őröknek többször nekifeszült;

- ezt követően a vádlott a székház egyik épület ugyanazon szintjén, a szomszédos stúdióba történő bejutás végett a biztonsági őrök mögé kerülve a stúdió ajtajához kívánt jutni;

- ennek érdekében a szándékát észlelő, és akadályozása érdekében elé álló biztonsági őröknek rontott, és testével nekik feszült;

- a biztonsági őrökkel dulakodni kezdett;

- a vádlottat csak az ajtó előtt álló öt biztonsági őr tudta megakadályozni abban, hogy bejusson a védett területnek minősített helyre úgy, hogy a vádlottat lefogták;

- a biztonsági őrök igyekeztek a vádlottat a stúdió ajtajától távol tartani, onnan eltolni, azonban a vádlott ennek erősen ellenállva lehajolt, majd a biztonsági őröknek nekifeszülve, kissé összegörnyedve az egyik biztonsági őrnek több másodpercen keresztül kézzel nagy erővel megszorította a vádlóját, bal csuklóját is az ajtóhoz szorította;

- a biztonsági őrök a társuk lábát a szorításból csak bő fél perc múlva tudták kiszabadítani, majd a vádlottat a stúdió ajtajától eltolták;

- mindez az épületen belül tartózkodók elől el nem zárt, mások által szabadon megközelíthető helyen, a stúdiók előtti várónak kialakított területen történt; ahol

- az eseményeket mobiltelefonnal rögzítő további képviselők, részben pedig a biztonsági szolgálat és a közintézmény eseményeket szintén rögzítő stábja, illetve a közintézményhez tartozó más személyek voltak jelen, a történeteket élőben is közvetítették a Facebookon.

[236] A Btk. 339. § (1) bekezdésében írt garázdaság vétségének védett jogi tárgya a köznyugalom. A törvényi tényállás szerint a bűncselekmény megvalósulásának három együttes (konjunktív) feltétele az elkövetési magatartás kihívó közösségellenessége, erőszakos jellege, valamint annak másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére való alkalmassága. A három tényállási elem bármelyikének hiánya esetén a bűncselekmény nem állapítható meg.

[237] A kihívó közösségellenesség nem azonos a minden bűncselekményben felismerhető társadalmi veszélyességgel, a közösség elvárásaival történő szembefordulással, vagy ezen elvárások semmibe vételével. A kihívóan közösségellenes magatartást tanúsító garázda elkövető tudatában van annak, hogy erőszakos cselekedete közvetlenül és durván sérti/sértheti a közösség nyugalomát, ám – akár személyes motivációból fakadó – tettét e közösségi érdek semmibe vételével hajtja végre. Cselekményében a közösségi érdekekkel való szembefordulás –

legalább az eshetőleges szándék szintjén – felismerhető (BH 2005.313., BH 2015.52.). Tehát lehet egy magatartás erőszakos – akár személy elleni erőszakos –, azonban, ha a kihívó közösségellenességet nélkülözi, a garázdaság megállapítására nem kerülhet sor.

[238] A köznyugalom nem tértől és időtől elvonatkoztatott valamilyen fogalomrendszer, hanem egy ország törvényes rendje, és annak helyhez és időhöz kötött megbontása vagy arra való alkalmassága jelentős a tényállásszerűség szempontjából {Kúria Bfv.III.796/2018/8. szám [36], [39] bekezdés}.

[239] Jelen ügyben a vádlott magatartása kihívóan közösségellenes volt, mert országgyűlési képviselőként nyíltan fordult szembe a számára is ismert törvényi szabályokkal és más előírásokkal, azokat figyelmen kívül hagyó provokatív, erőszakos magatartásával olyan jogtalan helyzetet teremtett, amelyben vele szemben – a jogtalanság megszüntetése érdekében – testi kényszer alkalmazása is szükségessé vált.

[240] Ez pedig nyilvánvalóan a köznyugalom megsértése, egyben kihívóan közösségellenes magatartás.

[241] A Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja értelmében erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

[242] Jelen ügyben ez a fizikai ráhatás a vádlott részéről nyilvánvaló: nekifeszült a biztonsági őröknek, velük dulakodni kezdett, az ellenállása miatt őt a biztonsági őrök lefogni kényszerültek, miközben az egyik biztonsági őr vádliját nagy erővel több másodpercen keresztül megszorította, és a bal csuklóját is a falhoz szorította.

[243] Mindezek mellett a vádlott magatartása egyértelműen alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást keltsen.

[244] A garázdaság vétsége nem eredménybűncselekmény, a megállapításának nem feltétele a megbotránkozás vagy riadalom tényleges kialakulása. Lényeges azonban, hogy az elkövető cselekménye következtében olyan helyzet alakuljon ki, amely objektíve magában hordozza a megbotránkozás vagy riadalom kialakulásának lehetőségét.

[245] Jelen ügyben a vádlott magatartását többen észlelhették, hiszen az az irányadó tényállás szerint a közintézmény épületében el nem zárt, mások által szabadon megközelíthető helyen, a stúdiók előtti várónak kialakított területen történt, ahol az eseményeket mobiltelefonnal rögzítő további képviselők, illetve a biztonsági szolgálat, a közintézmény eseményeket szintén rögzítő stábjá, továbbá a közintézményhez tartozó más személyek voltak jelen.

[246] A vádlott erőszakos magatartását tehát olyan személyek is észlelték, észlelhették, akik nem voltak részesei az eseményeknek, hanem munkavégzés céljából jelentek meg az épületben. Nyilvánvalóan alkalmas az azt észlelőkben – kiváltképp a dolgozóknak – megbotránkozás keltésére az a magatartás, amely egy munkahely és munkavégzés megszokott rendjét felborítja, közvetlenül és kifejezetten arra irányul, hogy az intézmény a kialakított és irányadó szabályoktól eltérően működjön, az elkövető által önkényesen megszabott feltételeket teljesítsen. Emellett jelentősége van annak is, hogy a vádlott cselekményét, miként azt a tényállás rögzíti, élőben közvetítették.

[247] A Kúria rámutat továbbá arra is, hogy az 1. és 2. tényállási pontban rögzített cselekmények összefüggenek, következésképpen a teljes felülbírálattal érintett 2. tényállási pont kapcsán kifejtettek, úgy, mint a vádlott jogtalan és a fegyveres biztonsági őrség jogszerű eljárása, a jogos védelmi helyzet hiánya, helytállóak és érvényesek az 1. tényállási pont vonatkozásában is.

[248] Ekként a vádlott az 1. tényállási pontban írt cselekményével megvalósította a garázdaság vétségét [Btk. 339. § (1) bekezdés], a cselekménye minősítése törvényes.

[249] A vádlott 3. tényállási pontban írt cselekményét az első- és a másodfokú bíróság egyaránt a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés elleni bűncselekmény büntetnének [Btk. 350. § (1) bekezdés e) pont] minősítette.

[250] A Kúria ismételten utal arra, hogy ellentétes döntés hiányában harmadfokú bíróságként e körben csak a cselekmény minősítését vizsgálhatta, a 3. tényállási pont ténybeli felülvizsgálatára sem kerülhetett sor.

[251] A védő a tényállásszerűség hiányára hivatkozva kifejtette, hogy jelen ügyben nem valósult meg az anyagi juttatás, melynek realizálása a büntetőjogi felelősség megállapításának feltétele. Az anyagi juttatás ígérete ehhez nem elegendő, az a törvény szövegéhez képest kiterjesztő értelmezést jelentene.

[252] Ezzel összefüggésben a Kúria rámutat a következőkre.

[253] A Btk. 350. § (1) bekezdés e) pontja szerint a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés elleni bűncselekmény büntetét követi el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki a választási eljárásról szóló törvény vagy a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés során az arra jogosultat a választásban, a népszavazásban, a népszavazási vagy az európai polgári kezdeményezésben akadályoz, vagy erőszakkal, fenyegetéssel, megtévesztéssel, vagy anyagi juttatással befolyásolni törekszik.

[254] A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 1. § a) pontja alapján az országgyűlési képviselők választása a törvény hatálya alá tartozik.

[255] Jelen ügyben az irányadó tényállás rögzíti a következőket:

- a vádlott a párt1 helységnevl száml számú egyéni választókerület országgyűlési képviselőjelöltje volt a 2018. évi országgyűlési választáson;
- a választás előtt, 2018. február 12. napján találkozott az ugyanebben a választókerületben független jelöltként induló néhai 2. számú tanúval, aki korábban e körzetben előbb a párt2 tagjaként, ezt követően pedig függetlenként országgyűlési képviselő volt;
- a találkozó során a vádlott felvázolta a néhai 2. számú tanúnak, hogy a baloldalnak csak abban az esetben lehet nyerési esélye a választókerületben a párt3al szemben, ha a párt3 jelöltje ellen a másik oldal is csak egy jelöltet indít;
- a vádlott a beszélgetést végig a néhai 2. számú tanú esetleges visszalépése felé terelte, azonban a néhai 2. számú tanú mindvégig kitartott azon álláspontja mellett, hogy a választásokon mindenképpen indulni fog;
- a vádlott ezért azzal igyekezett meggyőzni a néhai 2. számú tanút a visszalépésről, hogy felajánlotta a kampányra addig fordított költsége kifizetését, és egyértelművé tette a néhai 2. számú tanú számára azt is, hogy részére visszalépése esetére anyagi juttatást is kész adni;
- a beszélgetés során a vádlott azt mondta a néhai 2. számú tanúnak, hogy „De én nem akarok neked kárt okozni, vagy, hogy neked károd legyen. Mondd azt, hogy ne legyen károd és akkor nem lesz, jó?”, majd a beszélgetést követően a részéről még elhangzott az, hogy: „Jutunk valami okosságra majd előbb-utóbb, remélem.”;
- a vádlott ajánlatát a néhai 2. számú tanú visszautasította.

[256] A választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés elleni bűncselekmény jogi tárgya a népszuverenitás elvén alapuló politikai részvételi jogok zavartalan, törvényes gyakorlása, a választás eredményének megbízhatósága, a választás tisztasága.

[257] A politikai részvételi jogok zavartalan, törvényes gyakorlását sérti minden olyan magatartás, amelyt az célozza, hogy valaki ne szabad akaratából meghozott, a szabad, befolyástól mentes meggyőződése szerinti döntést képviselve vegyen részt a választáson.

[258] Ez az értelmezést támasztja alá a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvényhez fűzött indokolás, amely büntetendővé tette a jelen ügyben szóban forgó, a hatályos Btk. 350. § (1) bekezdés e) pontjában írt elkövetési magatartást.

[259] Eszerint: „A választásra, népszavazásra jogosult tisztességtelen, jogellenes eszközökkel történő befolyásolása külön, önállóan nevesítve azonban nem szankcionált a hatályos törvényben. Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy az arra jogosult ne csak akadálytalanul, hanem minden jogellenes befolyásolástól mentesen gyakorolhassa választó-, vagy szavazati jogát. A tényállásban meghatározott egyéb elkövetési magatartásokkal összevetve is indokolt e magatartás büntetéssel fenyegetése. Erre tekintettel a törvény kiegészíti a 211. § e) pontját úgy, hogy a választójog gyakorlásában történő akadályozás mellett az erőszakkal, fenyegetéssel, megtévesztéssel vagy anyagi juttatással történő befolyásolásra törekvés is büntetendő legyen.”.

[260] Az anyagi juttatással történő befolyásolással összefüggésben a Kúria rögzíti, hogy a magatartás eredményessége nem törvényi feltétel, így a bűncselekményt megvalósítja már az anyagi juttatás kilátásba helyezése is, amennyiben az egy konkrét választópolgár választójogának gyakorlásához kötődik. Másképpen szólva: kétségtelenül e körbe tartozik az anyagi előny, juttatás ígérete a választói döntés meghozatala vagy megváltoztatása céljából.

[261] Az anyagi juttatás kifejezés törvényi megfogalmazása, annak értelmezése tehát nem újkeletű, a kérdéses e) pont immár több, mint 20 éve ugyanazzal a jelentéssel bíró fogalom.

[262] Ezzel összefüggésben a Kúria utal arra, hogy ez az értelmezés következik a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 123. § (3) bekezdésében írtakból, amely – ugyan kifejezetten a jelöltállítással összefüggésben, de nyilvánvalóan erre nem leszűkíthetően – egyértelművé teszi, hogy az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígérését.

[263] A Btk. 350. §-ban írt bűncselekmény valójában a Ve.-ben írt szabályok megszegésének büntetőjogi jogkövetkezményeit szabályozza, így értelmezése során értelemszerűen figyelembe kell venni a Ve.-ben rögzített szabályokat is.

[264] Ezek közül a Kúria kiemeli a következőket.

[265] A Ve. alapelvi szinten rögzíti a választás tisztaságának megóvását, és a választási eljárásban való önkéntes részvételt.

[266] Ez utóbbival összefüggésben a Kúria közigazgatási ügyben hozott egyedi határozata kimondja, hogy „A választási eljárásban való önkéntes részvétel lényege, hogy a részvételre a választópolgár saját szándéka, döntése alapján kerüljön sor. Az önkéntesség elvébe ütköző magatartásnak minősül nemcsak az anyagi ellentételezés adása, hanem annak ígérete is, ha a szavazás meghatározott irányú ellentételezéséért történik, mindez sérti a választás tisztaságát, továbbá a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvét.” {Kúria Kvk.V.37.522/2018/2. szám [19] bekezdés}.

[267] A Btk. 350. §-ban írt a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés elleni bűncselekmény azokat a magatartásokat szankcionálja, amelyek végső soron a választás tisztaságát, az abban való önkéntes, befolyástól mentes részvételt sértik.

[268] Az anyagi juttatás kilátásba helyezése a választói akarat befolyásolása céljából pedig kétségkívül e körbe tartozik.

[269] Ez az értelmezés nem a Btk.-ban írt szabály alkalmazási körének a szövegtől eloldódó, kitérítő értelmezése, hanem ellenkezőleg, a valós tartalmának a megállapítása.

[270] Az irányadó tényállás pedig nem hagy kétséget afelől, hogy a vádlott pénzt ajánlott a néhai 2. számú tanúnak azért, hogy ne éljen az országgyűlési képviselőválasztáson őt megillető passzív választójoggal, azaz, hogy e választáson jelöltként visszalépjen, másképpen szólva ne induljon.

[271] Helytálló a Fővárosi Törvényszék {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [117] bekezdés} és a Fővárosi Ítéltábla {Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [140] bekezdés} állásfoglalása abban, hogy e bűncselekmény megállapítása szempontjából a választói jog jogosultja az, aki a választásra jogosult (aktív választójog), de az is, akire a szavazat a választás során leadható, tehát választható (passzív választójog).

[272] A választói akarat befolyása alatt értendő egyaránt, ha az elkövető a választójog aktív jogosultját befolyásolja abban, hogy kire adja le a szavazatát, de ennek minősül az is, ha magatartásával azon személyek körét kívánja szűkíteni, akikre a szavazat leadható, vagyis a passzív választójog jogosultját igyekszik a visszalépésre rábírn.

[273] Ugyancsak helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok {Fővárosi Törvényszék 15.B.200/2020/101. számú ítélet [119] bekezdés, Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélet [141] bekezdés}, hogy jelen ügyben anyagi juttatással való befolyásolásra törekvésnek tekintendő a kampányra fordított költségek, anyagi ráfordítások megtérítésének ígérete.

[274] Ezzel ugyanis a vádlott nem csupán politikai célzatú szívességet kért a néhai 2. számú tanútól, hanem valójában kifizette, megvásárolta volna azt a lehetőséget, hogy kevesebb ellenjelölttel kelljen versengenie.

[275] Az anyagi juttatás fogalma nem szűkíthető le arra, ha valaki hasznot szerez, gazdagodik a más által befolyásolt választójogából. Értelemszerűen ide tartozik minden olyan eset, amikor a politikai részvételi jog mikénti gyakorlásának egyik szempontja – a bármilyen célból adott – anyagi juttatás.

[276] Ehhez képest nem tévedett az első- és a másodfokú bíróság, amikor a vádlott 3. tényállási pontban írt cselekményét a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés elleni bűncselekmény büntettének [Btk. 350. § (1) bekezdés e) pont] minősítette, a vádlott felmentésére nincs törvényi alap.

[277] A Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy a vádlottal szemben milyen büntetés kiszabása szükséges.

[278] A törvény meghatározza a büntetés célját és a büntetéskiszabás elveit [Btk. 79. §, 80. § (1) bekezdés].

[279] A Btk. 79. §-ában írtak szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kétségtelenül joghátrány, a büntetés kiszabása ekként joghátrány okozása, vagyis az elkövetőre vonatkozó rosszallás megtestesítése. Az elkövetett bűncselekmény viszont nyilvánvalóan szintén rosszat jelent.

[280] Ehhez képest a büntetés lényege – hagyományosan – a rosszra (a bűnre) adott olyan válasz, amiben testet ölt az elkövetőre vonatkozó, a számára rossz, azaz joghátrány (szabadságelvonás, jogkorlátozás stb.) okozása.

[281] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során súlyosító körülményként értékelte a garázdaság vétsége vonatkozásában az ilyen jellegű cselekmények elszaporodottságát, azt, hogy a vádlott a bűncselekményeket országgyűlési képviselőként, a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés elleni bűncselekmény vonatkozásában pedig azt, hogy az egyébként nem korrupciós bűncselekményt korrupciós jelleggel követte el.

[282] Enyhítő körülményként értékelte az időmúlást.

[283] Ehhez képest a másodfokú bíróság további súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy a vádlott által elkövetett bűncselekmények a közvélemény széles körét foglalkoztatták, enyhítő körülményként pedig, hogy a testi sértést a vádlott eshetőlegesen szándékkal követte el, a 3. tényállási pontban írt befolyásolás pedig eredménytelen maradt.

[284] A jogkövetkezmény meghatározása során nem maradhat a vádlott javára szóló értékelés nélkül a további időmúlás, és a vádlott büntetlen előélete.

[285] A választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény büntette [Btk. 350. § (1) bekezdés e) pont] és a testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] három évig, a garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[286] Mindezek alapján – az enyhítő körülmények túlsúlyára figyelemmel – a Kúria úgy ítélte meg, hogy a vádlottal szemben a büntetés súlyosítása, felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása szükségtelen. A kiszabott pénzbüntetés elegendő a büntetés céljának eléréséhez, a napi tételek száma igazodik az elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyához, az egy napi tétel összegének meghatározásakor az eljáró bíróságok megfelelően figyelembe vették a vádlott jövedelmi, vagyoni viszonyait.

[287] Ekként a Kúria a vádlott és a védője, illetve a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által bejelentett másodfellebbezést elbírálv a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítéletét a Be. 623. §-a értelmében helybenhagyta.

## V.

[288] A Kúria ítélete elleni fellebbezést a Be. 458. § (3) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.114/2023/10. számú ítélete a Kúria Bhar.III.654/2024/9. számú végzésével 2024. december 3. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Bartkó Levente s.k.  
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő  
BÉ